

Kitabu cha Danieli - Nambari mia moja sabini na tisa

Kilio cha Usiku wa Manane na Jukumu la Kinabii la Roma: Kufunua Siku za Mwisho katika Kitabu cha Danieli

Jeff Pippenger
2024-04-09

Sasa tuko katika ardhi takatifu, kwa muktadha wa kitabu cha Danieli, kwa kuwa tumefika kwenye mistari inayowakilisha Mlio wa Usiku wa Manane kwa elfu mia moja arobaini na nne. Mistari hiyo pia inabainisha kutiwa muhuri kwa wale wanaoinuliwa kuwa bendera. Hii ndiyo mistari ambayo ni sehemu ya kitabu cha Danieli inayohusu siku za mwisho na ambayo imeondolewa muhuri, na inawakilisha usemi wa Danieli wa Ufunuo wa Yesu Kristo unaofunuliwa wakati “wakati umekaribia,” kabla tu ya mlango wa rehema kufungwa katika aya ya kumi na sita.

Ni Roma ndiyo inayoweka msingi wa maono, kama inavyoonyeshwa katika mistari wa kumi na nne wa sura ya kumi na moja, na kwa hiyo ni muhimu kuichunguza Roma kwa makini tunapopitia mistari ya kumi na moja hadi kumi na tano, kwa maana palipo "hakuna maono, watu huangamia," na kama hamtaamini Isaya sura ya saba, mistari ya nane na tisa, "hakika hamtaimarishwa."

Uriah Smith anarejelea kanuni ya kinabii angalau mara nne katika kitabu chake, Daniel and the Revelation. Kanuni hiyo hubainisha kwamba mamlaka ya kinabii haitambulishwi katika unabii mpaka inapokuwa “imeunganishwa” na watu wa Mungu. Rejeo la kwanza analolishughulikia ni kuhusiana na kuletwa kwa Babeli katika ushuhuda wa kinabii.

"Ni kanuni iliyo dhahiri ya tafsiri kwamba tunaweza kutazamia mataifa kutajwa katika unabii wakati yanapokuwa yameunganishwa kwa kiasi kikubwa na watu wa Mungu, kiasi kwamba kuyataja kunakuwa ni lazima ili kufanya kumbukumbu za historia takatifu ziwe kamili." Uriah Smith, Danieli na Ufunuo, 46.

Angalau mara nyingine tatu, Smith anazungumzia kanuni hiyo, na katika kila moja ya hizo tatu anataja "muungano" wa Wayahudi; lakini katika rejeo moja anaueleza muungano huo kuwa ulitimia mwaka 162 KK, ilhali marejeo mengine mawili yanakubaliana na wanahistoria wa kisasa, wanaobainisha kutimia kwa "muungano" wa Wayahudi na Roma kuwa mwaka 161 KK.

“Si lazima kumkumbusha msomaji kwamba tawala za duniani haziingizwe katika unabii mpaka ziwe kwa namna fulani zimeunganishwa na watu wa Mungu. Roma iliunganishwa na Wayahudi, watu wa Mungu wakati huo, kwa Muungano maarufu wa Kiyahudi, KK 161. 1 Maccabees 8; Josephus’s Antiquities, kitabu cha 12, sura ya 10, sehemu ya 6; Prideaux, Juz. II, ukurasa 166. Lakini miaka saba kabla ya hili, yaani, katika KK 168, Roma ilikuwa imeishinda Makedonia, na kuifanya nchi hiyo kuwa sehemu ya milki yake. Kwa hiyo Roma inaingizwa katika unabii hasa wakati ambapo, kutoka katika pembe ya Kimakedonia ya beberu iliyoshindwa, inaendelea kwenda kufanya ushindi mpya katika mielekeo mingine. Kwa hiyo ilimtokea nabii, au yaweza kusemwa kwa usahihi katika unabii huu, kuwa inatoka katika moja

ya pembe za beberu.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 175.

Lakini Smith pia anasema kwamba ilikuwa mwaka wa 162 kabla ya Kristo.

“Nguvu iyo hiyo ilikuwa pia isimame katika Nchi Takatifu, na kuiharibu. Roma ikaunganishwa na watu wa Mungu, Wayahudi, kwa agano, mwaka 162 KK, tangu tarehe hiyo ikashika nafasi maarufu katika kalenda ya unabii. Hata hivyo, haikupata mamlaka juu ya Yudea kwa ushindi halisi mpaka mwaka 63 KK; na ndipo kwa namna ifuatayo.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 259.

Kisha mara ya tatu anapolirejelea tukio hilo, anasema tena 161 KK.

“Baada ya kutupeleka kupitia matukio ya kidunia ya ufalme mpaka mwisho wa yale majuma sabini, nabii, katika aya ya 23, anatuchukua tena kurudi kwenye wakati ule ambao Warumi walipounganishwa moja kwa moja na watu wa Mungu kwa njia ya agano la Wayahudi, K.K. 161; kutoka mahali hapo ndipo tunapelekwa chini katika mstari wa moja kwa moja wa matukio hadi ushindi wa mwisho wa kanisa, na kusimamishwa kwa ufalme wa Mungu wa milele. Wayahudi, kwa kuwa walikuwa wakionewa sana na wafalme wa Siria, walituma ujumbe wa ubalozi kwenda Roma, kuomba msaada wa Warumi, na kujifunga wenyewe katika ‘agano la urafiki na ushirika wa muungano pamoja nao.’ 1 Maccabees 8; Prideaux, II, 234; Antiquities za Josephus, kitabu cha 12, sura ya 10, sehemu ya 6. Warumi walilisikiliza ombi la Wayahudi, wakawapa amri iliyoandikwa kwa maneno haya:—”

'Azimio la seneti kuhusu muungano wa msaada na urafiki na taifa la Wayahudi. Haitakuwa halali kwa yeyote aliye chini ya Warumi kupigana vita na taifa la Wayahudi, wala kuwasaidia wanaofanya hivyo, iwe kwa kuwatumia nafaka, au meli, au fedha; na ikiwa shambulio lolote litafanywa dhidi ya Wayahudi, Warumi watawasaidia kadiri wawezavyo; na tena, ikiwa shambulio lolote litafanywa dhidi ya Warumi, Wayahudi watawasaidia. Na ikiwa Wayahudi watapenda kuongeza au kupunguza kutoka katika muungano huu wa msaada, hilo lifanyiike kwa ridhaa ya pamoja ya Warumi. Na chochote kitakachoongezwa kwa namna hiyo, kitakuwa na nguvu ya kisheria.' 'Azimio hili,' asema Yosefo, 'liliandikwa na Eupolemus, mwana wa John, na Jason, mwana wa Eleazer, wakati Yuda alikuwa kuhani mkuu wa taifa, na Simoni, ndugu yake, alikuwa jemadari wa jeshi. Na huu ulikuwa muungano wa kwanza ambao Warumi walifanya na Wayahudi, nao uliendeshwa kwa namna hii.'" Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 271.

Si jukumu langu kueleza kwa nini Smith alinukuu mwaka 162 KK, isipokuwa dhana yangu kwamba ilikuwa kosa la uchapaji. Hoja yangu iko katika kurejea msisitizo anaouweka juu ya kile anachotambua kama "kanuni iliyo wazi ya tafsiri kwamba tunaweza kutarajia mataifa kutajwa katika unabii wanapokuwa wameunganishwa kwa kiasi kikubwa na watu wa Mungu kiasi kwamba kuyataja kunakuwa lazima ili kufanya kumbukumbu za historia takatifu ziwe kamili." Smith anaposisitiza kanuni hiyo, anatambua kwamba Roma iliunganishwa na watu wa Mungu katika "muungano" wa aya ya ishirini na tatu mwaka 161 KK, lakini Smith pia anaonyesha kuwa Roma ilitambulishwa kwa mara ya kwanza katika simulizi ya kinabii mwaka 200 KK, miaka thelathini na tisa kabla ya 161 KK.

Nguvu mpya sasa inatambulishwa - 'waporaji wa watu wako;' kihalisi, asema Askofu Newton, 'wavunjaji wa watu wako.' Mbali sana kwenye kingo za mto Tiber, ufalme ulikuwa ukijikuzia kwa miradi ya maazimio makubwa na mipango ya giza. Ukiwa mdogo na dhaifu mwanzoni, ulikua kwa kasi ya ajabu katika nguvu na uthabiti, ukinyosha mkono kwa tahadhari hapa na pale kujaribu uhodari wake na kuipima nguvu ya mkono wake wa kivita, hadi, ulipotambua uwezo wake, ukainua kichwa chake kwa ujasiri miongoni mwa mataifa ya dunia, na ukashika kwa mkono usioweza kushindwa usukani wa mambo yao. Tangu hapo jina la Roma limesimama katika kurasa za historia, likiwa limekusudiwa kwa zama ndefu kudhibiti mambo ya dunia, na kuwa na ushawishi mkubwa miongoni mwa mataifa hata mwisho wa wakati.

“Roma ilinena; na upesi Syria na Makedonia zikaanza kuona mabadiliko yakija juu ya sura ya ndoto yao. Waroma waliingilia kati kwa niaba ya mfalme mchanga wa Misri, wakiwa wameazimia kwamba alindwe dhidi ya maangamizi yaliyopangwa na Antioko na Filipo. Huu ulikuwa mwaka 200 KK, na ulikuwa mojawapo ya hatua za kwanza muhimu za kuingilia kati za Waroma katika mambo ya Syria na Misri.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 256.

Roma ilitambulishwa kwa mara ya kwanza katika simulizi ya kinabii mwaka 200 KK, na utambulisho huo katika mstari wa kumi na nne ndio rejea muhimu zaidi kuhusu Roma katika kitabu chote cha Danieli, kwa kuwa ndio mstari wenyewe unaoifafanua Roma kuwa ishara inayoasisi maono. Kwa nini Smith angeweza kusisitiza kanuni kama hiyo ya unabii, kisha ataje mwaka 161 KK, huku pia akitambua mwaka 200 KK kuwa wakati ambapo nguvu ya Roma “ilitambulishwa,” si tatizo ambalo nataka kulitatua. Kama nina swali linalohitaji kutatuliwa, lingekuwa ni iwapo kanuni hiyo kama ilivyofafanuliwa na Smith ni sahihi au la. Ikiwa ni sahihi, basi ningesema kwamba mstari wa kumi na nne lazima uwe na uhusiano na Wayahudi, uliotokea kabla ya agano la mwaka 161 KK.

Ninaelewa kwamba mistari ya kumi na tatu hadi kumi na tano inabainisha historia ya siku za mwisho, wakati Roma ya kipapa inapojipenyeza katika historia ya unabii, na inafanya hivyo kwa uhusiano na Marekani, ambao ni watu wa Mungu katika historia hiyo. Kwa kuwa Yesu daima huonyesha mwisho kwa mwanzo, mwaka 200 KK, wakati Roma ya kipagani ilipoingia katika historia, lazima uwe na uhusiano na watu wa Mungu katika historia hiyo. Kwa hiyo, nakubaliana na kanuni ya Smith, hata kama yeye hakupata uhusiano wa moja kwa moja kati ya Roma na Wayahudi katika mwaka 200 KK.

Aya ya kumi na moja na ya kumi na mbili, zinabainisha ushindi na matokeo yaliyofuatia ya Vita vya Raphia, ambavyo vilitokea mwaka 217 KK, kati ya Dola ya Seleukidi, iliyoongozwa na Antiochus III Magnus, au “Mkubwa,” na Ufalme wa Ptolemaiki wa Misri, uliokuwa ukiongozwa na Mfalme Ptolemy IV Philopator. Vita hivi vilitokea wakati wa mapambano ya kudhibiti Coele-Syria (kusini mwa Siria) na Palestina ya kusini, maeneo yaliyokuwa yakigombaniwa kati ya falme za Ptolemaiki na Seleukidi. Ushindi wa Ptolemy IV Philopator katika Raphia ulimwezesha kudumisha udhibiti wa Coele-Syria na Palestina ya kusini kwa muda.

Vita vya Panium, vilivyotokea miaka kumi na saba baadaye mnamo mwaka 200 K.K., pia vinajulikana kama Vita vya Mlima Panium au Vita vya Paneas, vilikuwa kati ya Dola la Seleukia, likiongozwa na Mfalme Antioko III, na Ufalme wa Ptolemaio wa Misri, ukiongozwa na Mfalme

Ptolemaio V.

Miaka thelathini na moja baadaye, mnamo mwaka 167 K.K., uasi wa Wamakabayo, uasi wa Kiyahudi dhidi ya juhudi za Dola ya Seleukidi za kukandamiza desturi za kidini za Kiyahudi na kulazimisha utamaduni wa Kihenlenisti, ulianza katika mji wa Modein, mji mdogo ulioko katika eneo la Yudea, katika kile ambacho sasa ni Israeli ya kisasa.

Tukio linalozungumziwa lilimhusu mtawala wa Kigiriki kutoka nasaba ya Seleukidi mwenye sifa mbaya, Antioko IV Epifane, ambaye alikuwa amewalazimishia jamii ya Kiyahudi desturi kali za Kigiriki, zikiwemo kupiga marufuku ibada za kidini za Kiyahudi na kunajisi Hekalu huko Yerusalemu. Ili kutekeleza amri zake, Antioko alituma wawakilishi katika miji na vijiji mbalimbali ili kuwalazimisha wakazi Wayahudi kutii maagizo yake.

Katika Modein, mmoja wa maafisa wa Seleukidi aliwasili kutekeleza amri ya mfalme kwa kuwaamuru wakazi Wayahudi washiriki katika ibada za kipagani na watolee sadaka kwa miungu ya Kigiriki. Kuhani Myahudi mzee aitwaye Mattathias alikataa kutii amri hiyo na akamuua Myahudi aliyejitokeza kutoa dhabihu pamoja na huyo afisa wa Seleukidi. Kitendo hiki cha ukaidi cha Mattathias na familia yake kiliashiria mwanzo wa Uasi wa Wamakabayo dhidi ya utawala wa Seleukidi.

Matathia na wanawe watano, akiwamo Yuda Makabayo, walikimbilia milimani na kuanza vita vya msituni dhidi ya majeshi ya Waseleuki. Hatimaye uasi huo ulizidi kupata nguvu na kuungwa mkono, na hivyo kusababisha mfululizo wa ushindi wa kijeshi dhidi ya Waseleuki.

Matukio ya huko Modein mwaka wa 167 KK yalikuwa wakati wa mabadiliko makubwa katika historia ya Wayahudi, yakitia alama mwanzo wa Uasi wa Wamakabayo na mapambano kwa ajili ya uhuru wa dini na kujitegemea dhidi ya utawala wa kigeni. Kuwekwa wakfu tena kwa hekalu la pili huko Yerusalemu, ambako ndiko kunakotia alama tukio la kihistoria linaloadhimishwa wakati wa Hanukkah, kulitokea mwaka wa 164 KK, miaka mitatu kabla ya “muungano” wa aya ya ishirini na tatu.

Baada ya kuikomboa Yerusalemu na Hekalu, Wamakabayo walikitakasa Hekalu kutokana na unajisi wa kipagani na wakakirejesha katika matumizi yake sahihi ya kidini. Kulingana na mapokeo, walikuta mtungi mdogo mmoja tu wa mafuta yaliyowekwa wakfu, uliotosha kuwasha menora kwa siku moja tu. Kwa hakika, hakuna shahidi wa kihistoria wa wakati huo kuhusu tukio hilo, na haikuwa hadi karne ya sita ndipo hekaya ya Kiyahudi ilipoonekana katika maandiko. Dada White analinganisha kanisa la Kiyahudi lililoasi na Kanisa Katoliki, akisisitiza hasa kwamba makanisa yote mawili yanajenga dini juu ya desturi na mapokeo ya kibinadamu. Kama ilivyo kwa miujiza mingi ya kubuni iliyo katika historia ya Kanisa la Kipapa, hekaya ya mafuta ya siku moja kudumu kwa siku nane haina shahidi wa kihistoria.

Aya ya kumi ya Danieli sura ya kumi na moja inatambulisha vita ya kwanza kati ya vita vitatu vya aya ya arobaini, ambavyo hapo awali nimevitambulisha kuwa ni vita vitatu vya vita baridi, na vilevile vita vitatu vya wakala. Dada mmoja alihoji kufafanua kwangu Vita vya Ukraini, ambavyo ni vita vya pili kati ya vita hivi vitatu, kuwa ni vita vya baridi, kwa maana, kama alivyoonyesha

kwa usahihi, kumekuwapo na mauti na uharibifu mwingi. Yale ambayo nimekuwa nikifafanua katika makala zilizotangulia kama vita vitatu vya “vita baridi”, yalifafanuliwa kwa istilahi hizo ili kubainisha tofauti kati ya vita hivi vitatu na Vita vitatu vya Dunia vinavyotokea katika historia ya mnyama wa nchi wa Ufunuo kumi na tatu. Vita hivi vitatu ni vita vya wakala, na pia vimefafanuliwa kwa namna hiyo.

Ninakusudia kutambua vita hivyo vitatu kama “vita vitatu vya aya ya arobaini” au vita vya uwakala, kuanzia hatua hii na kuendelea katika makala hizi, ili kuondoa mkanganyiko wa kutambua vita vya moto kuwa ni vita baridi. Kwa ufafanuzi wangu, vita vitatu vya aya ya arobaini havijumuishi vita vya mwaka 1798, ambavyo ni sehemu ya aya ya arobaini, bali ni vile vita vitatu tu kuanzia wakati wa mwisho mwaka 1989 hadi sheria ya Jumapili ya aya ya arobaini na moja. Vita hivyo vitatu vinafafanuliwa kwa usahihi zaidi kuwa ni vita vya uwakala, vinavyotekelezwa katika muktadha wa mapambano kati ya mfalme wa kaskazini na mfalme wa kusini, ambao katika historia ya aya ya arobaini wanawakilisha mapambano kati ya Ukatoliki (mfalme wa kaskazini) na Ukomunisti (mfalme wa kusini).

La kwanza kati ya mapambano hayo matatu linaonyesha ushindi wa Ukatoliki dhidi ya Ukomunisti mnamo 1989, kwani upapa uliungana na jeshi lake la niaba, lililowakilishwa na Marekani, kuusambaratisha Umoja wa Kisovieti mnamo 1989, ijapokuwa Urusi, kichwa (au "ngome"), ilibaki imesimama. Vita vya sasa vya Ukraine ni kwa mara nyingine tena mapambano kati ya Ukatoliki na Ukomunisti, ambapo upapa unalitumia serikali ya Ukraine kama wakala wake dhidi ya Urusi, pamoja na uungwaji mkono wa nguvu ya niaba ya awali ya upapa, Marekani, ikijumuisha sehemu iliyobaki ya ulimwengu wa Magharibi unaounga mkono utandawazi. Vita hivyo vimewakilishwa katika mistari ya kumi na moja na kumi na mbili, na vinaonyesha kwamba Ukomunisti (Urusi) utapata ushindi juu ya Ukatoliki.

Vita vya tatu kati ya hivyo vita vitatu vya uwakilishi vinawakilishwa katika aya ya kumi na tano, kama Vita vya Panium. Vita hivyo vilikuwa kati ya ufalme wa Ptolemaio (mfalme wa kusini) na ufalme wa Seleuko (mfalme wa kaskazini). Katika vita hivyo jeshi la uwakilishi la Ukatoliki kwa mara nyingine tena ni Marekani.

Katika vita ya kwanza mwaka 1989, jeshi wakala la pembe ya Kirepublikani ya Marekani lilitumiwa na upapa kuuangusha muundo wa kisiasa wa Umoja wa Kisovieti, huku likikiacha kichwa chake (Urusi) kikiwa salama. Katika vita ya pili, ambayo ni vita vya Ukraine, jeshi wakala la Wanazi linashindwa na Urusi. Katika vita ya tatu, Marekani, jeshi wakala la upapa, tena linamshinda mfalme wa kusini.

Vita vitatu hubeba saina ya "Kweli", ambapo vita vya kwanza na vya mwisho vinatekelezwa na jeshi la niaba la Marekani lililoshinda. Katika vita vya kwanza kichwa cha mfalme wa kusini kiliachwa kikiwa salama, na katika vita vya tatu jeshi la niaba la Marekani linakuwa kichwa cha mfalme wa kusini. Jeshi la pili la niaba pia lilikuwa jeshi la niaba la Upapa katika Vita vya Pili vya Dunia. Katika matukio yote mawili jeshi la niaba la Ukanazi lilishindwa na litashindwa. Upapa unawatiisha kikamilifu maadui zake wote kabla ya aya ya kumi na sita, wakati muungano wa pande tatu unapokamilishwa.

Ptolemy [Putin] alikosa busara ya kutumia vyema ushindi wake. Lau angefuatilia mafanikio yake, huenda angekuwa mtawala wa ufalme wote wa Antiochus; lakini, akiridhika kwa kutoa maonyo machache na vitisho vichache tu, alifanya amani ili aweze kujitumbukiza bila kukatizwa wala kudhibitiwa katika tamaa zake za kinyama. Hivyo, baada ya kuwashinda maadui zake, alishindwa na maovu yake, na, akisahau jina kuu ambalo angeweza kujijengea, alitumia wakati wake katika karamu na uasherati.

Moyo wake uliinuliwa kwa sababu ya mafanikio yake, lakini hayakumtia nguvu hata kidogo; kwa maana matumizi yasiyo ya heshima ya mafanikio hayo yalisababisha watawaliwa wake wenyewe waasi dhidi yake. Uriah Smith, Danieli na Ufunuo, 254.

Shahidi wa pili kwamba ushindi wa Putin unaashiria mwisho wake unapatikana kwa mfalme Uzia wa ufalme wa kusini wa Yuda, ambaye moyo wake pia uliinuliwa na ushindi wake wa kijeshi, na kisha, kama ilivyokuwa kwa Ptolemy, alijaribu kutekeleza kazi za makuhani katika patakatifu, naye akapigwa ukoma na akaondolewa madarakani mara moja. Ushindi wa Putin katika vita vya Ukraine unaashiria mwanzo wa mwisho wake kama mfalme wa kusini (mfalme wa Uateisti). Mwisho wake uliakisiwa na mwanzo wa mfalme wa kusini wa kinabii wa aya ya arobaini (Ufaransa), ambao ulitambulisha mapinduzi yaliyomng'oa uongozi, kama ilivyotokea kwa Ptolemy. Mwisho wa Putin pia uliwakilishwa na mwisho wa Umoja wa Kisovyeti, ambapo kiongozi (Gorbachev) alivunja Umoja wa Kisovyeti, na mara moja akachukua kazi katika Umoja wa Mataifa, ambao ni ishara ya Uateisti ya utandawazi wa siku za mwisho, mfalme wa kusini. Baada ya ushindi wa Putin nchini Ukraine, pia anaakisiwa na Napoleon huko Waterloo, na uhamisho uliofuata; na pia, mfalme Uzia, pamoja na ukoma wake, na uhamisho uliofuata, sambamba na mwisho wa Ptolemy akiwa mlevi na mwisho wa Umoja wa Kisovyeti mwaka 1989.

Vita vya Panium vilitokea mwaka wa 200 KK, na katika mwaka huo hasa Roma iliingilia historia kwa uwazi. Kuingizwa kwao katika simulizi la kinabii kunatangulia kutwaliwa kwa Yerusalemu kunakowakilishwa katika aya ya kumi na sita, na kutimizwa mwaka wa 63 KK, wakati ilipotangaza kwamba ilikuwa mtetezi wa mfalme mtoto huko Misri. Katika vita vya tatu vya aya ya arobaini, vinavyowahusisha wafalme wa kaskazini na kusini, upapa utajiingiza katika historia tena, ukijifanya kuwa mlinzi wa Urusi. Katika wakati huohuo Seleuko, katika mfano, alimshinda Ptolemy katika vita vya Panium, hivyo akitambulisha kwamba Marekani, jeshi wakala la upapa katika vita vya kwanza na vya mwisho vya aya ya arobaini, huishinda “Misri” (mfalme wa kusini).

Mnamo mwaka wa 200 KK, kimajazi tunauona upapa, wakati kahaba wa Tiro anapoanza kuimba nyimbo zake za uzinzi, kabla ya muungano wa mara tatu utakaofanyika katika sheria ya Jumapili ya aya ya kumi na sita. Wakati huohuo, Marekani inaibuka juu ya Umoja wa Mataifa, hivyo kujihakikishia nafasi yake kama mfalme mkuu miongoni mwa wale wafalme kumi. Vipengele vyote vya muungano wa mara tatu vinavyokamilishwa katika sheria ya Jumapili vimekwisha kuamuliwa kabla ya aya ya kumi na sita.

Muundo wa kisiasa wa mamlaka ya joka, kama unavyowakilishwa na Umoja wa Mataifa, unakubali, katika aya ya kumi na sita, kuukabidhi muundo wake wa kisiasa kwa mnyama, lakini kabla ya kufanya hivyo upapa unaitiisha dini ya joka. Upagani lazima tena uondolewe.

Uprotestanti uliondolewa katika miaka ya Reagan, katika vita vya kwanza vya aya ya arobaini, na

katika wakati wa rais wa mwisho wa chama cha Republican dini ya joka pia itawekwa chini ya utiifu wa dini ya Ukatoliki, kama ilivyokuwa mwaka 508. Mchakato wa kuondoa upinzani wowote wa kidini dhidi ya kuwekwa kwa upapa kwenye kiti cha enzi ulianza katika miaka ya Reagan, nao unamalizika katika miaka ya Trump. Upinzani wa Uprotestanti uliopotoka dhidi ya Ukatoliki uliondolewa katika vita vya kwanza vya aya ya arobaini, na upinzani wa uroho utaondolewa katika vita vya mwisho vya aya ya arobaini.

Katika mwingiliano uleule changamano wa matukio ya wanadamu, Uprotestanti murtadi lazima ujithibitisha kama mamlaka ya kidini na kisiasa juu ya wafalme kumi wanaotajwa katika Ufunuo sura ya kumi na saba. Hivyo, Vita vya Panium vinabainisha wakati ambapo Marekani inashinda Umoja wa Mataifa, kabla tu ya sheria ya Jumapili ya aya ya kumi na sita.

Ni kanuni iliyowekwa ya unabii kwamba yule joka, yule mnyama na yule nabii wa uongo kila mmoja anao sifa zake maalumu za kinabii. Mojawapo ya sifa hizo za kinabii ni kwamba yule mnyama (Ukatoliki), daima huwekwa kinabii katika mji wa Roma. Nabii wa Uongo daima huwekwa kinabii katika Marekani. Lakini kwa habari ya yule joka, sifa ya mahali ambapo joka huwekwa kinabii ni kwamba daima huhama. Joka alianza mbinguni, kisha akaja katika Bustani ya Edeni, na hatimaye joka huwekwa katika Misri.

Nena, na useme, Hivi ndivyo asemavyo Bwana Mungu; Tazama, mimi ni juu yako, Farao mfalme wa Misri, yule joka kubwa aliyejilaza katikati ya mito yake, aliyeisema, Mto wangu ni wangu mwenyewe, nami nimeufanya kwa ajili yangu. Ezekeieli 29:3.

Eneo la kinabii la joka linahama. Wakati wa Yohana, kiti cha joka, ambacho kinaashiria kiti chake cha enzi, kilitambuliwa kuwa kiko katika Pergamos.

Na kwa malaika wa kanisa lililoko Pergamo andika; Haya ndiyo asemayo yeye aliye na upanga mkali wenye makali mawili; Nayajua matendo yako na unakoishi, yaani mahali palipo kiti cha enzi cha Shetani; na umelishika sana jina langu, wala hujakana imani yangu, hata katika zile siku ambazo Antipas alikuwa shahidi wangu mwaminifu, aliyeuawa miongoni mwenu, mahali anakokaa Shetani. Ufunuo 2:12, 13.

Desturi ya Rumi ya kipagani ilikuwa ni kuwaleta miungu yote ya kipagani waliyojihusisha nayo kurudi katika mji wa Rumi, na kuiwakilisha katika Hekalu la Pantheon. Hii ndiyo sababu Danieli anaandika kwamba “mahali pa patakatifu pake paliangushwa.” Mahali pa patakatifu pa Rumi ya kipagani palikuwa ni mji wa Rumi, ambao uliangushwa na Konstantino katika mwaka wa 330, lakini patakatifu palipokuwa “ndani ya” Rumi lilikuwa Hekalu la Pantheon, Pan-Theon likimaanisha, “hekalu la miungu yote”. Warumi walihamisha mahali pa kiti cha Shetani hadi Hekalu la Pantheon kutoka Pergamo. Dada White anatufahamisha kwamba Rumi ya kipagani ndiye yule joka.

Hivyo, ingawa joka kimsingi linamwakilisha Shetani, katika maana ya pili ni ishara ya Roma ya kipagani. Pambano Kuu, 439.

Roma ya kipagani iligawanywa katika mataifa kumi, na Ufaransa ikawa mfalme wa kusini ilipoanzisha ukanamungu wa Misri wakati wa Mapinduzi ya Ufaransa. Ifikapo mwaka 1917, joka

hilo lilikuwa limehama kutoka Ufaransa kwenda Urusi. Aya ya kumi inawakilisha mwaka 1989, na aya ya kumi na moja na ya kumi na mbili zinawakilisha vita vya “mpakani” (Rafia na Ukraine), na vita vya Panium vinawakilisha hatua ya tatu ambayo upapa unatimiza anapouimarisha muungano wa mara tatu katika aya ya kumi na sita. Hiyo inawakilisha historia iliyofichwa ya aya ya arobaini.

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

Alipofika Yesu katika pande za Kaisaria Filipi [Panium], akawauliza wanafunzi wake, akisema, Watu husema mimi, Mwana wa Adamu, ni nani? Nao wakasema, Wengine husema wewe ni Yohana Mbatizaji; wengine, Eliya; na wengine, Yeremia, au mmojawapo wa manabii. Akawaambia, Nanyi mnasema mimi ni nani? Naye Simoni Petro akajibu akasema, Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai. Yesu akajibu, akamwambia, Heri wewe, Simoni Barjona; kwa kuwa si mwili na damu iliyokufunulia hilo, bali Baba yangu aliye mbinguni. Nami nakuambia pia, Wewe ndiwe Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu; wala milango ya kuzimu haitalishinda. Nami nitakupa funguo za ufalme wa mbinguni; na chochote utakachofunga duniani kitafungwa mbinguni; na chochote utakachofungua duniani kitafunguliwa mbinguni. Kisha akawaagiza wanafunzi wake wasiambie mtu yeyote kwamba yeye ndiye Yesu Kristo. Tangu wakati huo Yesu alianza kuwaonyesha wanafunzi wake ya kwamba imempasa aende Yerusalemu, na ateswe sana na wazee na wakuu wa makuhani na waandishi, na kuuawa, na siku ya tatu afufuke. Mathayo 16:13-21.